

INHOUD

- 2 Interview**
met de voorzitter
- 4 Verkenning**
Wisdom of the Crowd
- 8 Verkenning**
Superintelligent Vervoer
- 12 Verkenning**
Serious Gaming
- 15 Horizonscan**
- 16 Verkenning**
Convergentie van Voeding en Geneesmiddelen
- 20 Visie**
Het klimaat en de wetenschap
- 22 Column Siemens**
Een duurzame toekomst
- 23 STT-Voorverkenningen**
- 24 NTV**
Symposium De voorstelbare toekomst
- 25 Visie**
Technologische deflatie als punt op de horizon
- 26 Nieuws**
- 27 STT in het kort**
- 28 Bestuursamenstelling**

COLOFON

HORIZON
Uitgave van STT, Den Haag

Redactie en productie:

Rosemarijke Otten en
Pierre Morin, STT, Den Haag

Ontwerp:

Roquefort Ontwerpers, Utrecht

Drukwerk:

Drukkerij DeltaHage bv, Den Haag

© 2011 STT, Den Haag
www.stt.nl

INTERVIEW

UIT DE SCHUTTERSPUTJES

ir. R. Willems
voorzitter STT

WERKWIJZE STT HELPT PARTIJEN
HUN HORIZON TE VERBREDEN

Rein Willems is nu een half jaar voorzitter van STT. Tijd voor een eerste indruk. Pierre Morin sprak met hem.

Je bent nu zes maanden voorzitter van STT. Wat zijn je indrukken?

Ik kende STT al langer, onder andere als stuurgroep lid van de STT-toekomstverkenning Techniek en Religie die in 2008 leidde tot het erg mooie boek 'Deus et machina'. De unieke werkwijze van STT helpt overheden, bedrijven, wetenschappers en burgers over de grenzen heen hun horizon te verbreden en toekomstgericht te denken. We kijken over de grenzen van bestaande sectoren of domeinen heen naar de langere termijn impact van technologische ontwikkelingen op de maatschappij. En we doen dat samen met een groot aantal experts en creatieve geesten. We voorspellen de toekomst niet, maar creëren mogelijke toekomstbeelden die stof tot nadenken geven. Met strategische vragen waarover wij ons nu al terdege moeten buigen, willen we bijvoorbeeld tot duurzame investeringen komen. Daarvoor is het

van belang dat STT zich niet alleen op de technologische vergezichten richt, maar ook op de relatie met maatschappelijke aspecten. Die maatschappelijke benadering en de human factor, menselijk gedrag, is cruciaal in de STT-benadering. Dat blijkt ook uit het feit dat wij een STT-leerstoel op dat thema willen realiseren samen met TNO. En we hanteren een horizon van 15-20 jaar. Dat is nodig voor duurzaamheid, omdat technologische ontwikkelingen en de implementatie daarvan steeds sneller gaan; voor je het weet word je ingehaald door iets dat nog ver weg leek.

Waarom slaagt STT erin om partijen die totaal verschillende opvattingen hebben tot synergie te brengen en tot actie?

De vrije ruimte die wij creëren vanuit een zo verre blik op de horizon maakt dat stakeholders die nu concurrenten kunnen zijn, gemakkelijker met elkaar

praten. De huidige schuttersputjes en korte termijn belangen kunnen worden verlaten. Daar hebben we een speciale werkwijze voor. We stimuleren 'out of the box' denken en via 'kennisfusie' tussen betrokkenen komt men gezamenlijk tot nieuwe inzichten en ideeën. Er zijn vaak meer dan 100 personen bij een verkenning betrokken en STT zal in de komende jaren voor het raadplegen van grotere groepen mensen meer van nieuwe instrumenten voor crowd sourcing gebruikmaken. Instrumenten die we ook in onze verkenning Wisdom of the Crowd verkennen.

En wat gebeurt er na de afronding van STT-verkenningen? Wat leveren ze op behalve een mooi boek?

Door de participatieve benadering en de betrokkenheid van veel personen en organisaties wordt tijdens de rit al de basis voor de verankering en de vervolgvaciteiten gelegd. Het kan gaan om onderzoeksprogramma's, maar ook de realisering van instituties die kunnen bijdragen aan systeem-sprongen in de richting van bepaalde toekomstbeelden, onderzoeksprogramma's of curriculumontwikkeling. Daar heeft STT al mooie resultaten mee behaald in de afgelopen decennia. Een boek met de resultaten van de verkenning is slechts de neerslag van al het werk.

Welke bijdrage kan STT leveren aan het werk van de Innovatie Topteams?

Ik zie zeker mogelijkheden tot voeding van de nieuwe Innovatie Topteams. Dat kan vanuit afzonderlijke STT-verkenningen, die een Topsector richting kunnen geven en kunnen verrijken, maar ook bredere sectoroverstijgende visies kunnen opleveren. Dat laatste is, zoals ik al zei, ook van belang voor een duurzame aanpak. Dus niet alleen innovatie per sector, maar ook breed. Kokerdenken

moet worden voorkomen. Wat dat laatste betreft noem ik hier ook het belang van de Horizonscan die STT begin 2012 start (zie tekst pagina 15, RED). Ik noem verder nog onze lopende toekomstverkenning Wisdom of the Crowd, waarin open innovatie en het betrekken van de samenleving bij innovatie aan de orde komen. Dat concept raakt alle topsectoren. We willen als onderdeel van de verankering in 2012 bekijken hoe de inzichten uit deze toekomstverkenning kunnen worden vertaald naar bruikbare crowd sourcing-instrumenten voor bedrijven, wetenschappers en overheden uit alle topsectoren. Instrumenten voor open innovatie

en voor nieuwe governance. Dat zorgt ook voor het benodigde draagvlak.

Nog jaren vooruit?

Jazeker, met plezier. STT heeft een geweldig team van mensen om de studies te doen, in groot engagement met de wereld die ze bezien. En met een brede blik op de horizon, vandaar ook de nieuwe naam van ons magazine HORIZON. ■

NIEUWS

Horizonscan zie pagina 15
STT-Voorverkenningen zie pagina 23

NIEUWE BESTUURSLEDEN STT

Op de achterzijde van dit magazine staat de complete bestuurslijst. Recent zijn de volgende personen toegetreden tot het Algemeen Bestuur van STT.

prof.dr. E.H.L. Aarts
Vice President Philips Research,
Scientific Program Director

mev. dr. M. van Lier Lels
Lid Raad van Commissarissen
KPN, Reed Elsevier, Maersk
Benelux, USG People

mev. dr. N. Buitelaar
CEO Bio Science Park, Leiden
Tevens lid DB

prof.dr. E.M. Meijer
Corporate director R&D
FrieslandCampina

dr. J.H. Dröge
Senior Vice President R&D
Unilever; director Unilever R&D
Vlaardingen

ir.dr. J.F.B.C.D. van Oranje
Chief Financial Officer Ureco Ltd
Bron: Ureco

dr. B. Leeftink
Plv. secretaris-generaal Ministerie
van Economische Zaken, Landbouw
en Innovatie

mev. drs. M. Sijmons
Lid hoofddirectie ANWB
Bron: ANWB

De Algemeen Bestuursleden Jan Mengelers en Max Remerie zijn toegetreden tot het Dagelijks Bestuur van STT.